

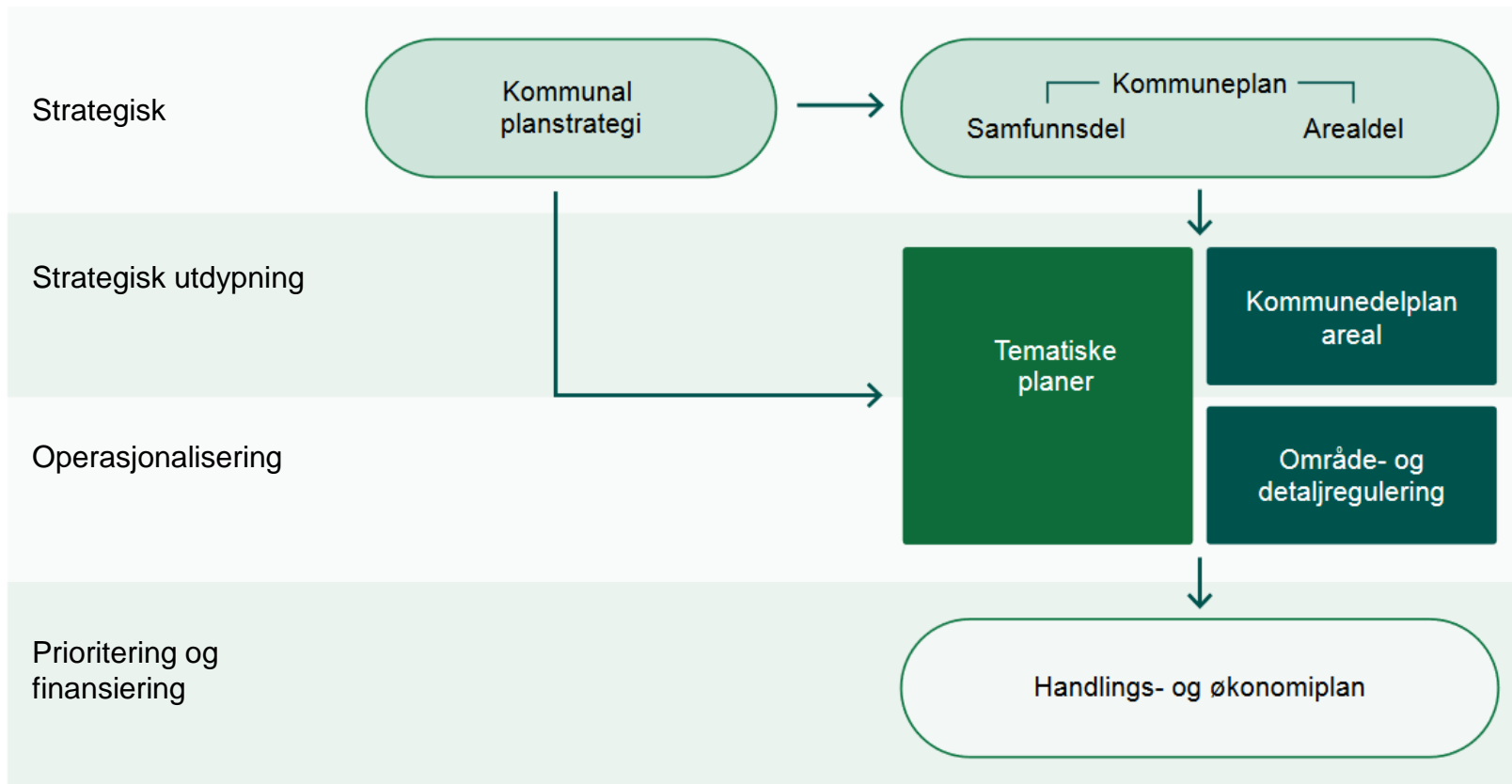
BERGEN KOMMUNE

Samfunnsplanlegging i Bergen kommune

Seniorrådgiver Pål Bjørseth, Byrådsleders avdeling

30. mai 2024

Plansystemet i Bergen kommune

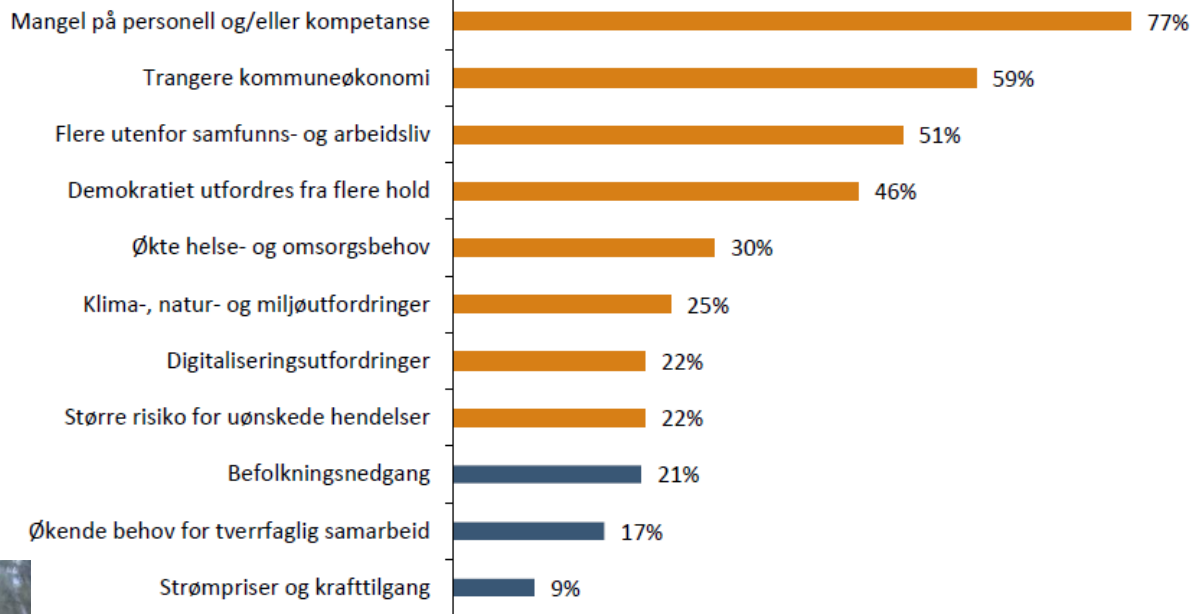

Tema: Sentrale utviklingstrekk og utfordringer for Bergen kommune

Bergen kommune har mange av de samme utfordringene som resten av landet

Bergen kommunes utfordringer er i stor grad sammenfallende med utfordringer som adresseres av andre kommuner i Norge.

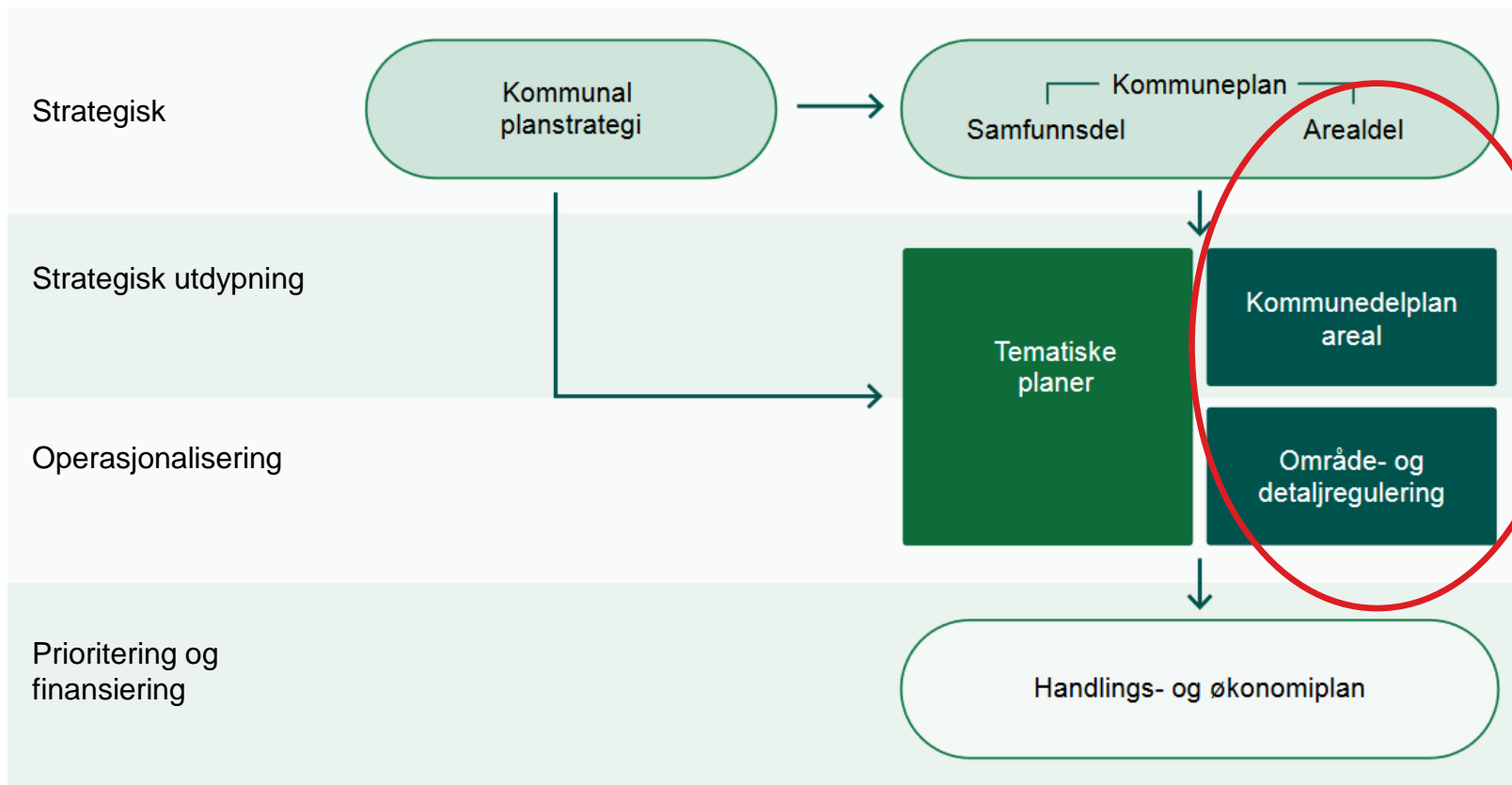
Av de 11 hyppigst nevnte utfordringene i en nasjonal undersøkelse, er det bare utfordringer knyttet til generell befolkningsnedgang som ikke treffer Bergen.

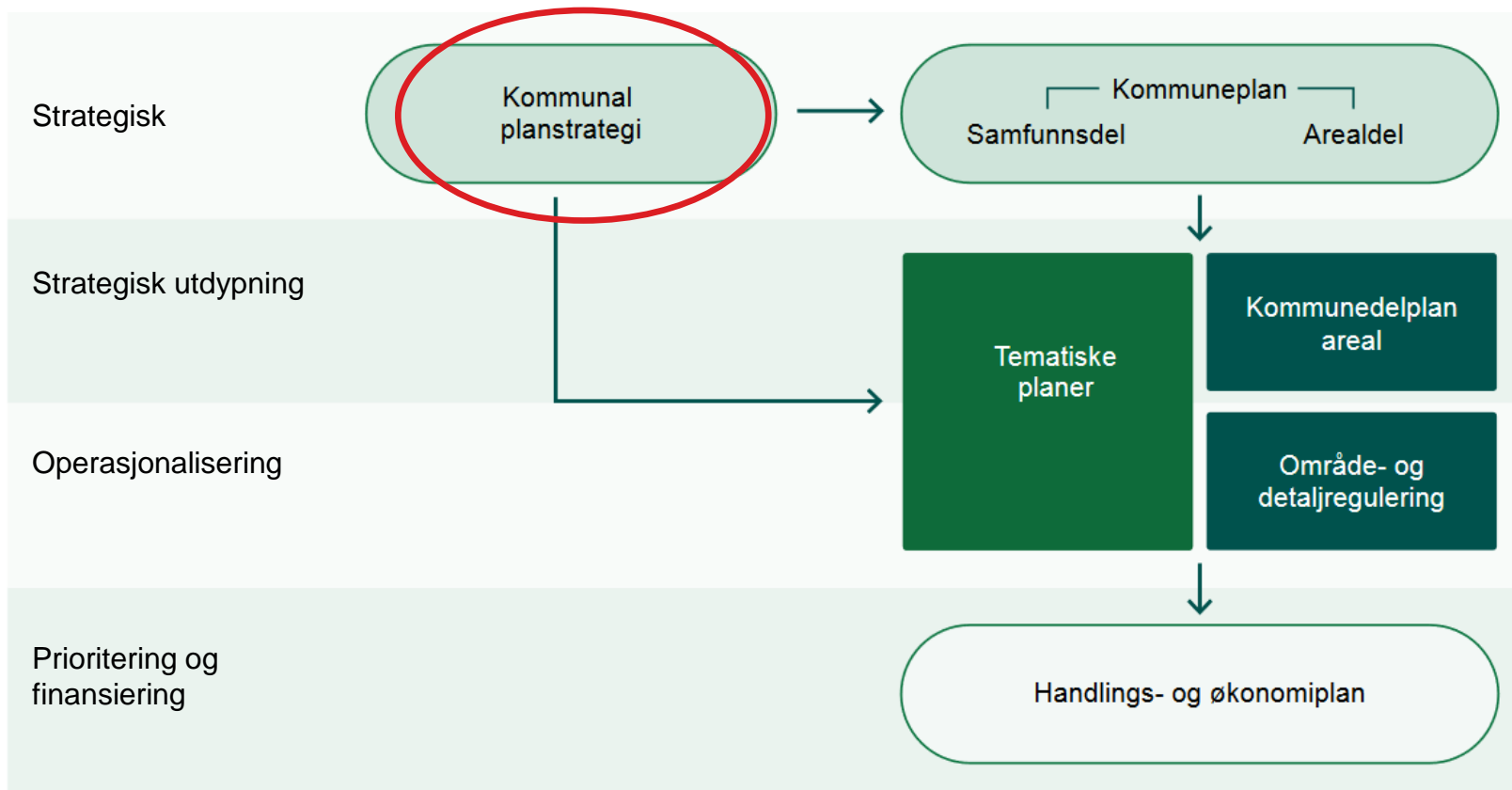
[Menon \(2023\): Variasjon i kommunesektorens utfordringer.](#)
Menon-rapport 49-2023 på oppdrag fra KS.

**Kunnskapsgrunnlag til
planstrategi 2024–2027 og
kommuneplanens
samfunnsdel**

Plansystemet i Bergen kommune

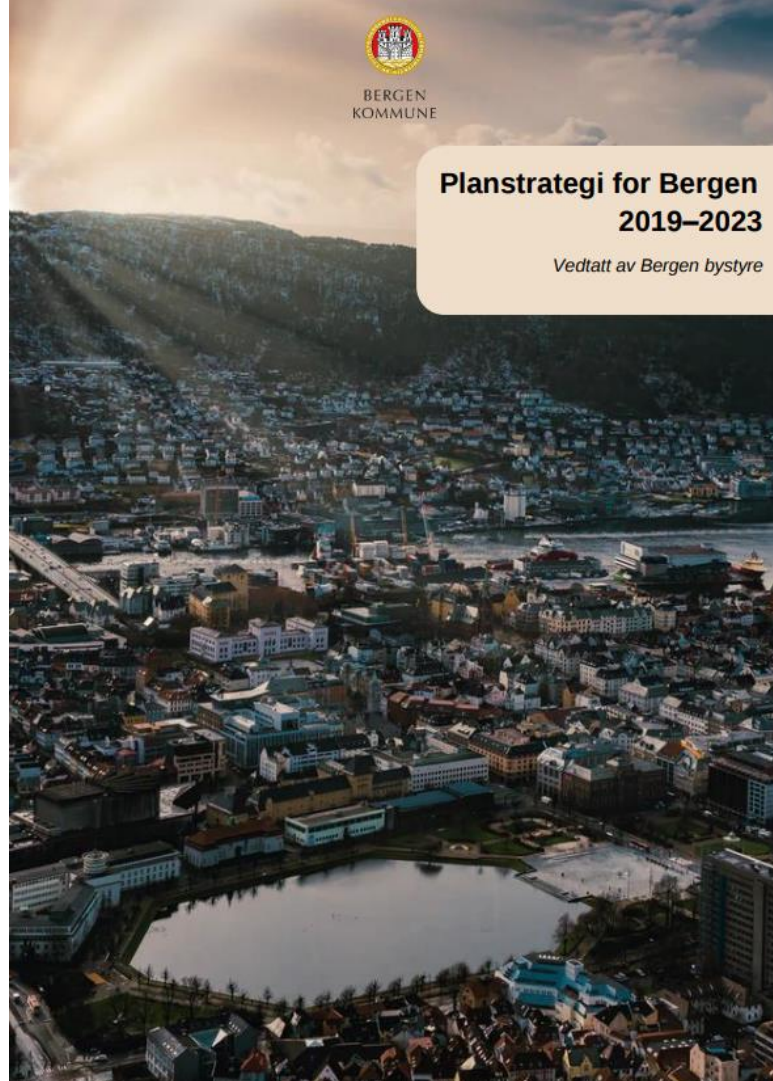

Plansystemet i Bergen kommune

Kommunal planstrategi, PBL § 10-1

- Skal vedtas av bystyret innen ett år etter konstituering i hver valgperiode.
- Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.
- Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.
- Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer.
- Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. [kapittel 11](#).

Strategisk

Kommuneplanens
samfunnsdel

Strategisk utdypning

Tematiske
planer

Operasjonalisering

Prioritering og
finansiering

Handlings- og økonomiplan

Kommuneplanens samfunnsdel

- Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for
  - kommunesamfunnet som helhet («byen»)
  - kommunen som organisasjon («kommunen»)
- Kommuneplanens samfunnsdel skal være **grunnlag for sektorenes planer** og virksomhet i kommunen

Eksempel fra [FoU-prosjekt](#) som anbefaler tettere kobling av KPS til valgperiodene.
Formål: Mer spisset KPS som vedtar lange linjer (samfunns mål) og prioriterte satsinger for valgperioden

«Ny agenda for kommuneplanens samfunnsdel»

En utfordring for mange kommuner har vært å få knyttet samfunnsdelen til valgperiodene og det nye kommunestyrets politikk. Ofte har for omfattende og lange planprosesser vært en årsak til dette. Samfunnsdelen har blitt en «enkelt plan» ikke en del av et rullerende plansystem. Dette gjør at det også er utfordrende å koble samfunnsdelen til økonomiplanen, som er et lovpålagt krav.

Skal samfunnsdelen bli et viktig lokalpolitisk styringsverktøy, må den både trekke opp de lange linjene for kommunens utvikling og satsinger for valgperioden som det nye kommunestyret mener skal ha prioritet. Det kan gi grunnlag for kommuneorganisasjonens oppfølging i handlings- og økonomiplan og i de administrative virksomhetsplanene. Det vil også gi oppdaterte og viktige føringer for arealplanarbeid.

Strategisk

Kommuneplanens
samfunnsdel

Strategisk utdypning

Tematiske
planer

Operasjonalisering

Prioritering og
finansiering

Handlings- og økonomiplan

Funksjonsinnhold i ulike tematiske planer

	Mål	Strategi	Tiltak
Melding	-	-	-
Temaplan	x	x	x
Strategi	x	x	
Handlingsplan			x

- Melding (kunnskapsgrunnlag eller særskilt orientering til bystyret om et samfunnstema eller saksfelt. Skal ikke inneholde visjon, satsingsområde, mål, strategier og tiltak)
- Strategi (viser hva som er målet og hvilke strategier man har for å nå målene, men ikke *hvordan* det skal gjøres gjennom tiltak)
- Temaplan (den mest omfattende plantypen som både skal ha mål, strategier og tiltak)
- Handlingsplan (skal bare inneholde tiltak som skal sikre gjennomføring av vedtatt strategi, temaplan mv.)

Planstrategi 2019–2023

- Inneholdt en detaljert oversikt over all planlegging i perioden
  - 42 planer blir videreført uten endringer
  - 39 planer blir revidert/rullert
  - 15 planer utgår
  - 42 nye planarbeid pågår eller blir startet opp i perioden
- 123 gjeldende tematiske planer
- 81 planprosesser i bystyreperioden

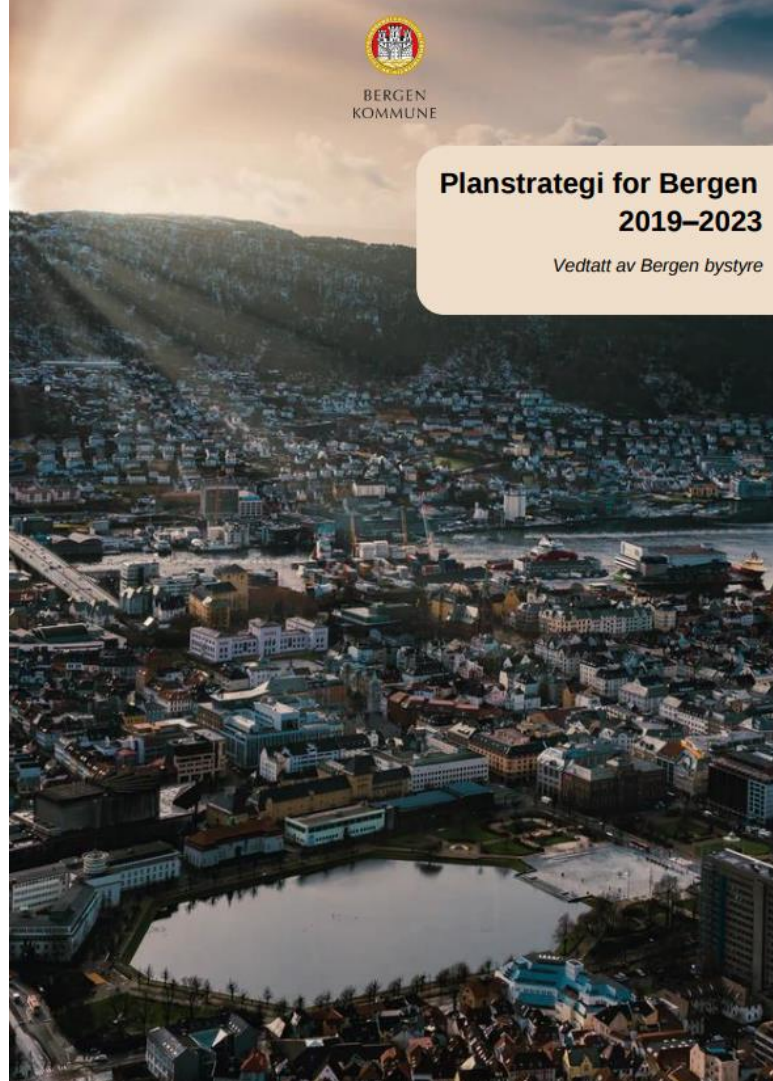
BERGEN
KOMMUNE

BERGEN
KOMMUNE

**Planstrategi for Bergen
2019–2023**

Vedtatt av Bergen bystyre

Strategisk

Kommuneplanens
samfunnsdel

Strategisk utdypning

Tematiske
planer

Operasjonalisering

Prioritering og
finansiering

Handlings- og økonomiplan

Handlings- og økonomiplanen

- Handlingsdelen til samfunnsdelen
- Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig.
- Fra veilederen:
  - [HØP] er kommunens viktigste verktøy for å sikre god økonomisk planlegging og styring.
  - Handlingsdelen angir ressursfordeling og spesifiserer mål eller tiltak som er tenkt gjennomført for å følge opp målene i kommuneplanen.

Søk...

Kortversjon HØP 2024-2027

Handlings- og økonomiplan / Budsjet 2024

Oppdatert tallgrunnlag etter Bystyrets vedtak

Landåsfillet. Foto: Ingvill Strand

BERGEN
KOMMUNE

Om mange og motstridende mål – eksempel fra statsapparatet

[Hjem](#) / [DFØ-bloggen](#) / Viktigere at målene er tydelige enn de er få

Styring

Viktigere at målene er tydelige enn de er få

Både i Norge og våre naboland er det satt i gang flere initiativer og reformer de siste årene for å få bedre og mer tillitsbasert styring. Ett av tiltakene som ofte framheves, er å fastsette færre og tydeligere mål for offentlige virksomheter. For de som skal følge opp målene, er det siste viktigst.

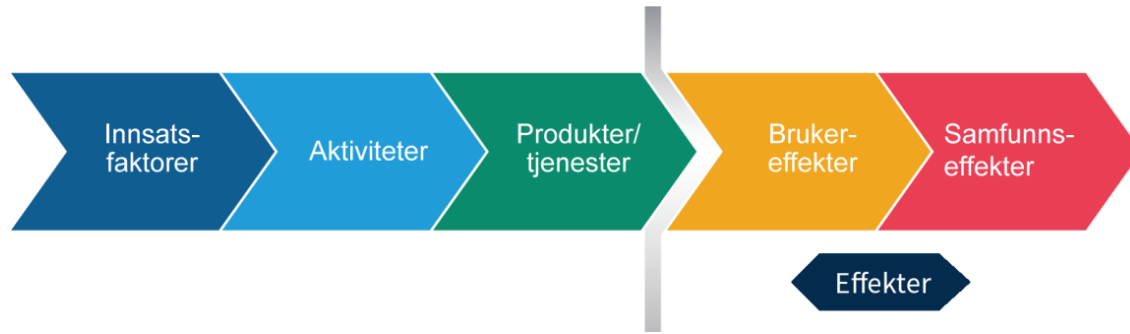
Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ):
- *Samfunnsoppdraget til DFØ er å bidra til effektiv ressursbruk i staten og til at staten når sine mål gjennom god styring, organisering, leiling og gode avgjerdsgrunnlag.*

[Hilde Singsaas](#)
Direktør

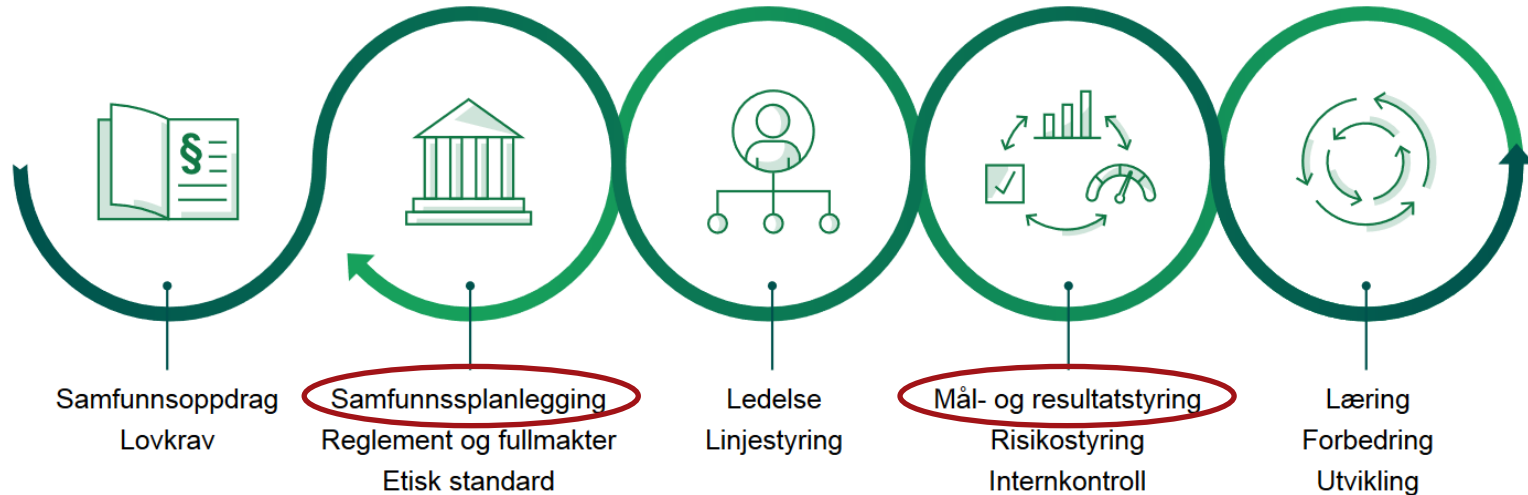
Om mål- og resultatstyring – fra direktoratets veileder

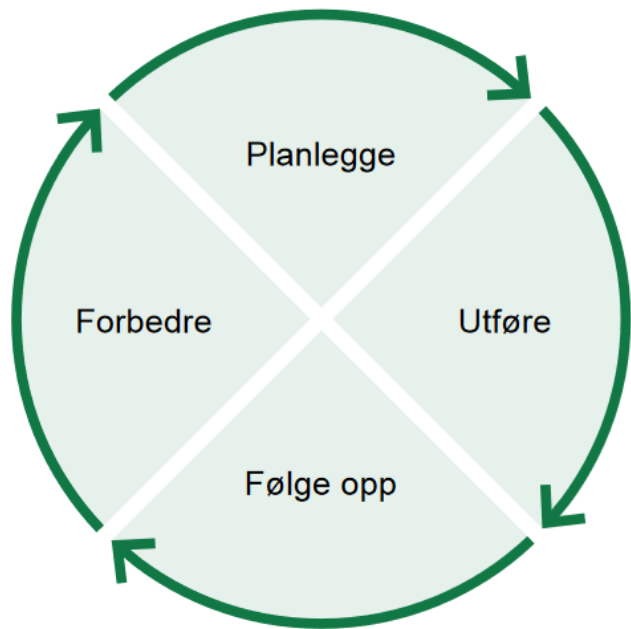
- Flytte fokus
fra styring på innsatsfaktorer
til oppmerksomhet om effekter

Fra Bergen kommunes rammeverk for virksomhetsstyring

Planlegge

- Definere hva som skal forbedres og hvorfor
- Fastsette mål og lage plan for forbedringen
- Skaffe til veie data og fakta gjennomføre risikovurderinger
- Vurdere ressurser og krav som er nødvendige for å nå målet

Følge opp

- Innhente styringsinformasjon ved å måle, kontrollere og rapportere
- Evaluere og analysere om endringen er i tråd med målsettingene
- Følge opp avvik og hendelser

Utføre

- Gjennomføre i henhold til plan
- Sikre riktig kompetanse, opplæring og informasjon
- Dokumentere det som utføres

Forbedre

- Dele erfaringer
- Gjennomføre revisjoner av styrende dokumenter
- Oppdatere informasjon og kompetanseutviklingstiltak
- Gi innspill til nye planer
- Endre praksis

BERGEN
KOMMUNE

BYRÅDET

Byrådssak 1352/22

Saksframstilling

Vår referanse: 2022/147120-1

Videreutvikling av samfunnsplanlegging i Bergen kommune

Hva saken gjelder:

Kommunesektoren står overfor store fremtidsutfordringer som krever systematisk planlegging. Planer av høy kvalitet bidrar til dette, blant annet gjennom å være kunnskapsgrunnlag for samfunnsutvikling, tjenesteutvikling og økonomisk planlegging, og verktøy for å nå politiske mål. Samtidig må vi sikre effektive planprosesser og at kommunen som helhet er godt samordnet. Planleggingen skal bidra til dette, og til å underbygge oppgavefordelingen mellom bystyre og byråd, ved at de bystyrevedtatte planene fastsetter overordnede mål og strategier som byrådet styrer etter.

Noen oppfølgingsområder i byrådssak 1352/22 (byrådet Bakervik)

- Sammenheng i planleggingen: Hvordan styrke den røde tråden fra kommuneplanens samfunnsdel, via tematisk planlegging og til gjennomføring i handlings- og økonomiplan
- Samhandling, arbeidsdeling og arbeidsflyt mellom bystyret og byrådet i samfunnsplanleggingen
- Vurdering av den kommunale planstrategiens rolle i plansystemet
- Vurdering av anbefaling fra FoU-prosjekt om å styrke koblingen av samfunnsdelen til valgperiodene
- Økt standardisering av planstruktur og planinnhold
- Bruk og operasjonalisering av bl.a. mål, strategier og tiltak i planleggingen
- Gjennomgang av planvolumet
- Tiltaksoppfølging og rapportering på oppfølging av plan
- Evaluering av planer
- Kobling mellom planlegging og bærekraftmålene
- Økt bruk av felles kunnskapsgrunnlag
- Helhetlig bruk av digitale verktøy i planleggingen
- Økt tilgjengelighet av planoversikt og status for pågående planarbeid
- Samfunnsplanlegging som demokratisk arena og samskappingsarena
- Samfunnsplanlegging som arena for medborgerskap og innbyggerinvolvering

BERGEN
KOMMUNE

BYRÅDET

Byrådssak 1063/24

Saksframstilling

Vår referanse: 2024/05109-1

Byrådets arbeid med ny kommuneplan og kommunal planstrategi

Byrådet Meyer har siden tiltredelsen forberedt arbeidet med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Denne saken klargjør byrådets videre arbeid med kommuneplanens samfunnsdel (KPS), kommuneplanens arealdel (KPA) og kommunal planstrategi for valgperioden 2023–2027. Dette inkluderer innretningen av sentrale dokumenter i kommuneplanarbeidet, innretning av kommuneplanprosessen og tentativ fremdriftsplan for det videre arbeidet.

Noen oppfølgingsområder til arbeidet med planstrategi i byrådssak 1062/24 (Byrådet Meyer)

- Gjennomgang av dagens planer og plansystemet, for å sikre effektiv planlegging av høy kvalitet.
- Foreslå grep i planstrategien for å styrke den røde tråden fra kommuneplanens samfunnsdel til den tematiske planleggingen, og fra samfunnsdelen til HØP, som utgjør samfunnsdelens handlingsdel. Dette vil inkludere områder som ble omtalt i byrådssak 1352/22 Videreutvikling av samfunnsplanlegging i Bergen kommune
  - blant annet økt standardisering av planstruktur og planinnhold, helhetlig bruk av digitale verktøy i planleggingen og å vurdere grep for hvordan mål, strategier og tiltak i planer lettere kan følges opp etter vedtak.
- Vil bli vurdert grep for å få en mer oversiktlig og helhetlig planportefølje som gjør det enklere å bruke planer som styrende dokumenter

BERGEN KOMMUNE

Planer i BBS
Planer under arbeid
Hvordan jobbes det med oppfølging av planer?
04.06.2024

Planoversikt BBS

- Kvalitetsutviklingsplaner for hhv. barnehage og skole
- Strategi- og handlingsplan for det spesialpedagogiske feltet
- Strukturplaner for hhv. barnehage og skole
- Plan for Smart oppvekst
- Plan for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing
- Rammeplan for SFO
- Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsundervisning

- Fullstendig oversikt over alle planene og nærmere om innhold finnes [på Bergen kommunes nettsider](#)

Sammen for kvalitet – lek og læring

- Gjeldende kvalitetsutviklingsplan for kommunale barnehager i Bergen.
- «Sammen for kvalitet – lek og læring» er en faglig forankret og strategisk plan for kvalitetsutvikling i våre kommunale barnehager

Sammen for kvalitet – lek og læring

Kvalitetsutviklingsplan for
kommunale barnehager i Bergen
2018-2021

Kunnskapsinnhenting - medvirkning

- Alle styrere – informasjon og refleksjon i ledermøter i byområder
- Ansatte og foreldre i syv barnehager – digital undersøkelse
- Ansatte i PPT som arbeider med barna – digital undersøkelse
- Det er jobbet med barnestemmen i tre kommunale barnehager
- Flere møter med ressurspersoner i ulike roller (ressurspersoner):
  - Styrere, migrasjonspedagoger (EFB), PPT ansatte (EFSP), barnehagelærere i kommunale barnehager
- Møte med Delta, Fagforbundet og Utdanningsforbundet- referansegruppe
- Andre som er invitert til samarbeid:
  - Ungdomsrådet og Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse
  - Andre byrådsavdelinger i kommunen
  - Hovedverneombud
- Vi har sett på erfaringer fra blant annet et ledelsesutviklingsprosjektet for kommunale barnehager og kvalitetsoppfølgingen som Etat for barnehage jevnlig gjennomfører.

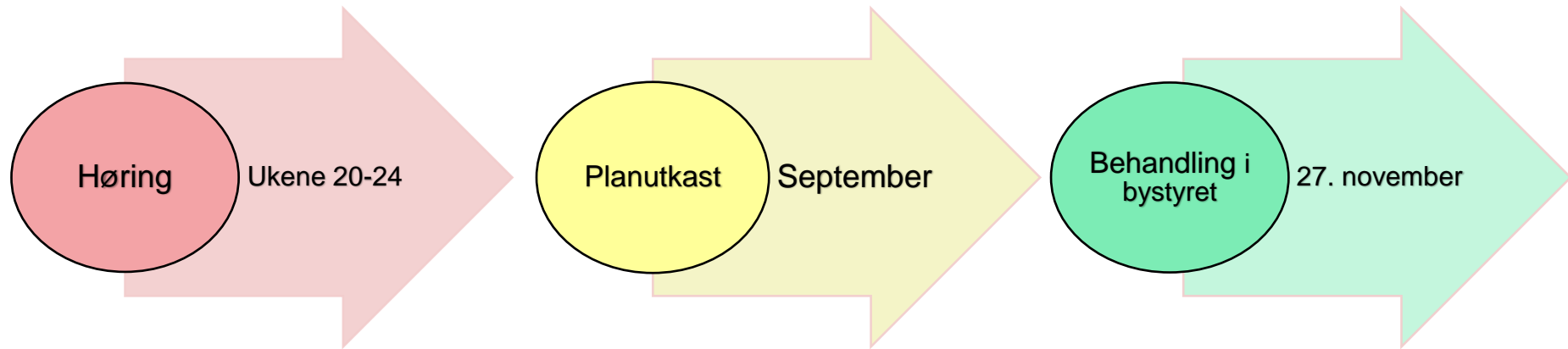
Ny kvalitetsutviklingsplan for barnehage på høring

Sammen for kvalitet – lek og medvirkning

Laget rundt barna – Inkluderende fellesskap – Barnehagen som lærende organisasjon			
Livsmestring	Lek	Språk	Medvirkning
Mål: I bergensbarnehagen utvikler barna robusthet i et miljø preget av trygghet, glede og mestringsopplevelser.	Mål: I bergensbarnehagen er leken et grunnlag for trivsel og glede.	Mål: I bergensbarnehagen styrkes barnas språkutvikling i leken og fellesskapet.	Mål: I bergensbarnehagen medvirker barna aktivt i trygge fellesskap.
Strategier: Personalet møter barna med anerkjennelse og sensitivitet. Personalet legger til rette for et barnehagemiljø preget av humor, glede og kreativitet.	Strategier: Personalet tilrettelegger lekemiljøet med utgangspunkt i barnas interesser og behov. Personalet er sensitive og støtter barnas lek.	Strategier: Personalet legger til rette for et rikt språkmiljø med vekt på utforskning, undring, nysgjerrighet og kreativitet. Personalet observerer, fanger opp og tilrettelegger for barns språkutvikling i barnehagehverdagen.	Strategier: Personalet tilrettelegger for at alle barn deltar i demokratiske prosesser og at alle barns uttrykk vektlegges. Personalet samhandler med foreldre i arbeidet med barns medvirkning.

Sammen for Kvalitet – læring og medvirkning

- Bergen kommunes kvalitetsutviklingsplan for bergensskolen
- Formålet med kvalitetsutvikling i skolen er å legge best mulig til rette for elevenes trivsel, læring og utvikling.
- Kvalitetsutviklingsplanen «Sammen for kvalitet – læring og medvirkning» skal bidra til at elevene utvikler kompetanser for mestring av eget liv, at det utvikles profesjonelle læringsfellesskap for de ansatte i skolen og at medvirkning blir integrert og prioritert i skolehverdagen.

**SAMMEN FOR KVALITET
– LÆRING OG MEDVIRKNING**
Kvalitetsutviklingsplan for bergensskolen
2022/2023–2026/2027

BERGEN
KOMMUNE

Oppfølging av Kvalitetsutviklingsplan for skole

- Jevnlige samlinger for skolenes utviklingsgrupper med Etat for skole og eksterne fagmiljø
- Utviklet standarder for god praksis for elever, profesjonsfelleskap og ledelse
- Utviklet prosessoppgaver for skolene
- Kvalitetsoppfølging: tellinger og fortellinger
- Oppdragsbrev
- Tilstandsrapport som behandles av UBSI og bystyret
- Årlig informasjon fra Etat for skole i UBSI

Skolebruksplan

Kommunens viktigste plandokument for planlegging og utforming av skoleanlegg og fremtidig skolestruktur

Skolebruksplanen består av de tre kapitlene Skolen som hjerte i nærmiljøet, Utforming av læringsarealet og Fremtidig skolestruktur. Funksjons- og arealprogram for skoleanlegg ligger som vedlegg til planen.

Skolebruksplan for Bergen 2021-2030

Vedtatt i Bergen bystyre 22.9.2021

BERGEN
KOMMUNE

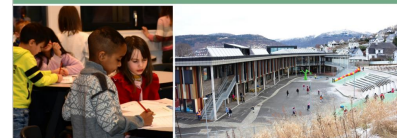
Ny Skolebruksplan

- Utredningene skal vurdere hvordan det kan utvikles en robust og hensiktsmessig struktur, med tilstrekkelig kapasitet på barne- og ungdomstrinnet på kort og lengre sikt.
- Vil bestå av to hoveddeler:
  - Areal og funksjonsprogram
  - Strukturiltak i den enkelte bydel
- Tentativ fremdriftsplan:
  - Oppstartsak til byrådet i juni 2024
  - Høringsutkast mai 2025
  - Bystyrebehandling desember 2025

Skolebruksplan for Bergen
2021-2030

Godtatt i Bergen bystyre 22.9.2021

BERGEN
KOMMUNE

BERGEN
KOMMUNE

Barnehagebruksplan 2022-2035

Barnehagebruksplanen er kommunens viktigste plandokument for planlegging og utforming av barnehagebygg.

Visjonen for barnehagesektoren i Bergen er «En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn».

BERGEN
KOMMUNE

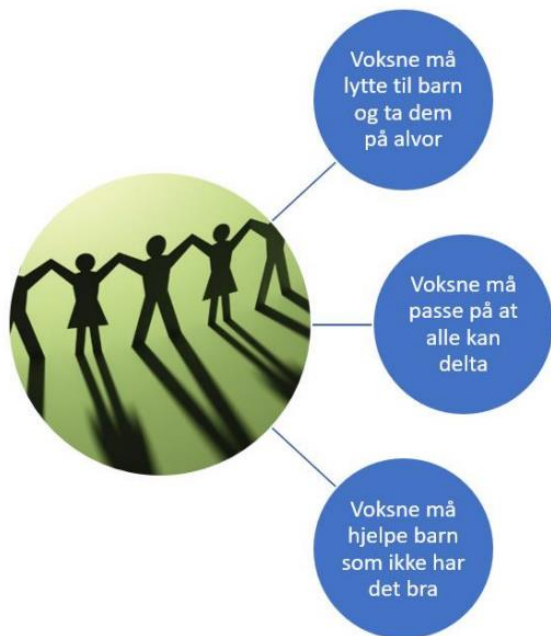
BERGEN
KOMMUNE

BARNEHAGEBRUKSPLAN 2022-2035

Vedtatt i Bergen bystyre 22. februar 2023

Spør oss! Strategi for inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

Vedtatt av Bergen bystyre 27.01.2021

Spør oss! Strategi for inkluderende fellesskap I barnehage, skole og SFO

Spør oss! er en overordnet strategisk plan for det spesialpedagogiske feltet, for å sikre at alle barn og unge får realisert sitt potensiale for læring og utvikling, at de får medvirke i utformingen av sitt eget tilbud og at de inkluderes i et fellesskap.

Spør oss! Handlingsplan for inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

- Handlingsplanen er en oppfølging av målene i strategiplanen.

Tiltakene i handlingsplanen skal til sammen heve nivået på hele det spesialpedagogiske feltet, men særlig innenfor disse tre feltene:

- bekymringsfullt skolefravær
- samspillsvansker
- habilitering

Skyfritt

- Skyfritt er Bergen kommunes plan for å styrke innsatsen for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehage, skole og på fritidsfeltet.
- Målsettingen med planen er å redusere mobbing og krenkelser på oppvekstfeltet i Bergen.
- Med bakgrunn i planen er Team Skyfritt opprettet
- Les [statusmelding for Skyfritt](#) for å se hvordan vi har arbeidet med tiltakene i planen

SKYFRITT

Plan for inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen

Plan for helse, seksualopplysning og seksualitetsundervisning

- Formålet med planen er å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Seksuell helse omfatter følelser, tanker og handlinger, i tillegg til det fysiologiske og fysiske.
- Vedtatt i bystyret våren 2019

**PLAN FOR
SEKSUELL HELSE,**
seksualopplysning og seksualitetsundervisning

Strategi for oppvekst, **Se meg, hør oss!** Handlingsplan for tjenester til barn, unge og deres familier og Handlingsplan for barnevernet

- Handlingsplan for tjenester til barn, unge og deres familier «Se meg, hør oss!» skal sammen med Handlingsplan for barnevernet bidra til at kommunen når mål i ny Strategi for oppvekst og intensjon i barnevernsreformen om å gi barn og unge rett hjelp til rett tid.
- Handlingsplanen er en forebyggende plan som involverer alle grunntjenestene; helse- og omsorgstjenester til barn og unge, barnehage og skole, spesialpedagogiske tjenester (PPT) og ikke minst barnevernet - som deltakere og samarbeidsparter.

SE MEG, HØR OSS!

HANDLINGSPLAN
FOR TJENESTER
TIL BARN, UNGE OG
DERES FAMILIER I
BERGEN

Planer i prosess i BBS

Skolebruksplan for Bergen 2021-2030

Vedtatt i Bergen bystyre 22.9.2021

BERGEN
KOMMUNE

Planlagt fremdrift:

Kvalitetsutviklingsplan
barnehage – bystyret november
2024

Skolebruksplan – bystyret
desember 2025

Oppfølging av planer og saker

BERGEN KOMMUNE   SharePoint

Oppfølgingskjema politiske saker
Privat gruppe

+ Ny ▾   Sidedetaljer   Analyse

Alle saker   Mine saker   Mine saker i prosess

Oppfølgingsoppgaver

Alle oppfølgingsoppgaver   Mine oppfølgingsoppgaver

Nyttige lenker for ledelsen

Nye saker og saker i prosess   Saker med leveringsfrist innen 30 dager   Forsinkede saker   Oppgaver som mangler finansiering

BBS går over til Bk-styring i løpet av juni

Oppfølgingskjema politiske saker

Privat gruppe

+ Ny

Del

Eksporter

Forms

Automatiser

Integrer

...

Oppfølging pr.sak (Uten filt)

Oppfølging

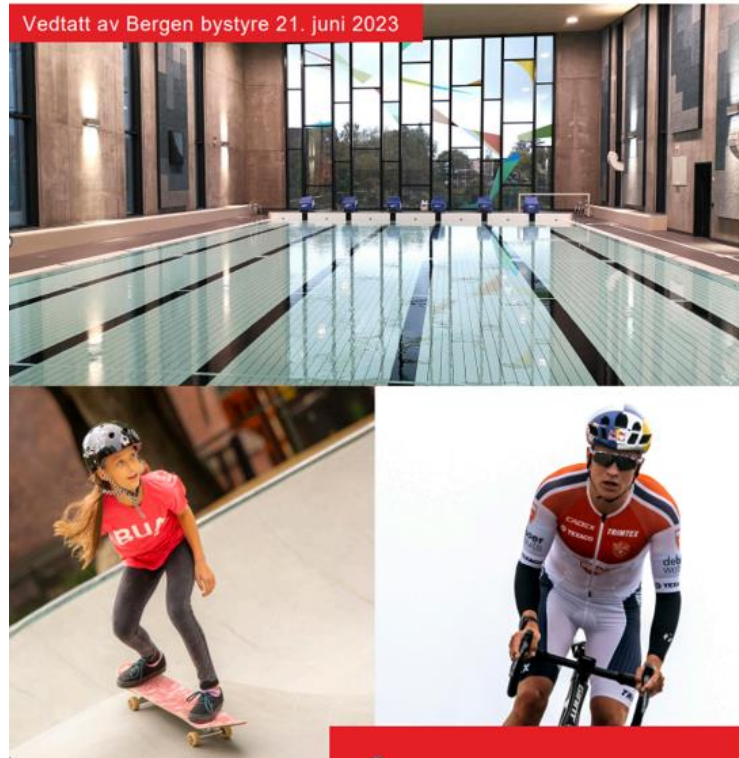
Tilhørende sak: Skyfritt

Tittel	Status	Tidsfrist	Vedtatt av	Vedtatt dato	Ansvarlig enhet	Ansvarlig leder
Det utarbeides en handlingsveileder for de ...	Gjennomført		Bystyret	10.04.2019	Etat barnehage	Bjerkestrand, Mimi
Det etableres et støttesystem, Team SKYFRI...	Gjennomført		Bystyret	10.04.2019	Etat spes ped	Sognnæs, Jogeir
Merknad 1 Bystyret ber byrådet levere en st...	Gjennomført	14.02.2022	Bystyret	10.04.2019	SUU	Bogen, Merete Rosvold
Merknad 2 Bystyret ber om at det vurderes ...	Gjennomført	14.02.2022	Bystyret	10.04.2019	Etat spes ped	Sognnæs, Jogeir
Merknad 3 Bystyret påpeker viktigheten av ...	Gjennomført	14.02.2022	Bystyret	10.04.2019	Etat spes ped	Sognnæs, Jogeir
Skoler som over to år har en negativ utvikli...	Gjennomført	16.09.2022	Bystyret	10.04.2019	Etat skole	Nilsen, Frode

Antall

BERGEN
KOMMUNE

Idrettsplan 2017-2027

- Visjoner og mål for utvikling på idrettsfeltet
  - Idrettspolitik fra ulike perspektiv
  - Aktivitetsutvikling
  - Økonomiske rammevilkår for idretten
  - Idrettsanleggenes tilstand
  - Anleggsutvikling

Rullering av anleggsdelen 2023 -2027

- Rullering av anleggsdelen skal gjøres hvert fjerde år, i tråd med forutsetninger i statlig spillemiddelordning
- Temaplan for planlegging og utbygging av fremtidige idrettsanlegg i Bergen kommune
  - Overordnede strategier
  - Behovsanalyse
  - Byovergripende idrettsanlegg
  - Bydelsvis anleggsutvikling

